

Lhaja vsak četrtlet in velja s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 D, pol leta 16 D, četrt leta 8 D. Izven Jugoslavije 64 D. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta 5. — List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurb. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta 5. Rok sprejema naročnino, inserat in reklamacije. Cene inseratov po c. voru. Za večkratne og. primeren popust. Nezap. reklamacije so pošt. proste. Čekovni račun poštnege v rada Ljubljana 10.603. Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

22. številka

MARIBOR, dne 3. junija 1926.

60. letnik

Veličasten shod proti korupciji v Ljubljani.

Naš list je že obravnaval v zadnji številki mogočno in neustrašeno gibanje ožje opozicije proti korupciji, ki obema v naši državi najvišje kroge.

Ker je radikalno-radičevska vlada odklonila oster nastop proti korupcijonistom, je sklenila ožja opozicija (t. j. SLS, Davidovičevi demokrati, muslimani in zemljoradniki) da bo priredila velike protikorupcijonistične shode v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Beogradu. Prvi tak shod se je vršil zadnje nedeljo v Ljubljani.

Na shod so se pripeljali voditelji ožje opozicije ter več poslancev zgoraj omenjenih strank.

Že sprejem, katerega je priredila Ljubljana srbskim in muslimanskim poštenjakom v soboto koj po prihodu, je bil prisrčen ter ganljiv.

V nedeljo se je vršil shod v veliki dvorani hotela »Union« in na dvorišču, ker v dvorani ni bilo dovolj prostora za mnogobrojne množice, ki so prihitele iz vseh delov Slovenije, da slišijo one, ki imajo smisel ter korajžo za neustrašeno pobijanje korupcije.

Ljubljanski shod je bil tako veličasten in dobro obiskan, da sličnega shoda ni videla Ljubljana od leta 1918 do sedaj.

Shodu je predsedoval mariborski župan dr. Leskovar, ki je podelil besedo prvemu govorniku Davidoviču. Za burno pozdravljenim Davidovičem je govoril načelnik mu slimanskega kluba dr. Spaho, kot tretji vodja zemljoradnikov dr. Joca Jovanovič in nazadnje dr. Korošec. Po teh govorih je bil shod zaključen v dvorani, a množice na dvorišču so tudi hotele slišati prvobornike za poštenost v naši državi. Po shodu v dvorani se je začelo zborovanje zunaj na prostem in ob tej priliki so govorili vsi zgoraj omenjeni voditelji in več Davidovičevih, muslimanskih in naših poslancev.

Po zaključku tega shoda je bil skupen obed, pri katerem se je nazdravljalo bratstvu med poštenim srbskim in slovenskim narodom.

Žerjavovci, pucljevci in slovenski radikali so delali mesec pred shodom na vse kriplje, da bi se shod sploh ne vršil, ali da bi bila vsaj udeležba bolj mala. S svojo pisavo, zahrbtnostjo in hujskanjem so dosegli ravno nasprotno, namreč veličastno manifestacijo slovenskega naroda proti korupciji in korupcijonistom, ki so glavni krivci obupanege gospodarskega stanja v naši državi.

Kmetsko delavstvo.

Gotovo je eno glavnih kmetijsko-gospodarskih vprašanj, če ima kmet-posestnik tudi dovolj pomočnikov pri svojem delu. In tudi seveda, kako so ti pomočniki. Marsikje moramo opaziti, da gara kmet sam s svojo družino, ker ne more dobiti ne hlapca in ne dekla.

Vsesplošna želja, biti kolikor mogoče svoboden, če ne že celi dan, pa vsaj nekaj ur na dan, je razdrila tisto prijetno domače razmerje, v katerem so včasih živeli skupaj gospodarji in hlapci. Biti hlapec ali dekla, je dandanes kakor neka sramota med delavci, ker je popolna nesvoboda brez »urlaubov« in brez »plavih«.

Nikakor nismo proti temu, da bi kmetsko delavstvo ne uživalo svoj del svobode. Ali prepričani pa smo, da je bilo takrat bolj prijetno v naših kmetijskih hišah in je še

Januš Golec:

Mati med vojnimi žrtvami.

Pred par leti sem si ogledal pokopališče župnije, ki hrani še danes trupla ter kosti rajnih okoli župne cerkve.

Po vojni so uzidali v pokopališčno obzidje marmornate plošče, ki nosijo vsaka sliko v svetovni vojni padlega domačina z dnevom njegovega rojstva in smrti. Veliko je teh spominkov in nekako na sredini je večja plošča, na kateri so tri slike: na levi sin Joža, na desni sin Franc, na sredini med obema mati Helena, spodaj najmlajši sinko Lipče. Pod temi slikami so uklesani dnevi rojstev ter smrti. Čudno se mi je zdelo, ker sem videl prvič sliko proste kmetske mamicе v družbi padlih sinov. Nisem si mogel razložiti, kako naj bi bila postala mati vojna žrtev, ker vendar ni bil ta kraj nikdar v vojnem območju.

Da bi razvozlal uganko s sliko matere med vojnimi žrtvami, sem stopil k župniku in ta mi je povedal zgodbo, iz katere sem izprevidel, da je slika matere med padlimi sinovi upravičen spomin na materino medvojno ljubezen.

G. župnik mi je pripovedoval takole:

Glejte, tam gori na holmeu za gozdom stoji skromna kmetska hišica, kjer so rekali pri Gačnikovih.

Gačnikov Joža je umrl zgodaj, zapustivši vdovo Heleno in tri sine. Mati Helena je gospodarila in vzgajala deco tako, da je postala Gačnikovina ponos cele župnije.

Sini so odrasli, ostali doma pri materi, jej pomagali pri delu, a tudi sosedje so jih radi vabili kot vestne in marljive delavce v košnjo termičačo.

danes tudi tam, kjer je služinčad kakor del družine. Nekdanji hlapci in nekdanje dekla so delali po polju, travnikih, gozdovih, pa so rekli: »To je naše.« Zavedali so se, da iz skupnega dela izvira tudi skupno veselje nad uspehi in skupen delež, pač po primeri. Zato je bila služinčad zvesta, kakor da dela za se, ker se je počutila kakor doma. Gospodarja je spoštovala kot očeta in gospodinjo kot mater. Ti pa so jo upoštevali kakor svojo deco.

Najboljša rešitev kmetsko-delavskega vprašanja bi seveda bila ustvariti zopet tako razmerje. Marsikateri hlapec in marsikatera dekla bo pri taki družini rada ostala vse življenje, posebno če bo imela v dobrih srcih svojih domačih zapisano pravico, da tudi na stara leta ne bo treba prijeti za beraško palico in iti od hiše do hiše.

Drugo dejstvo, ki bo pripomoglo kmetu do kmetskih delavcev, je gotovo sedanja gospodarska stiska delavcev po širnem svetu. Vzemimo samo Trbovlje, kjer so jih na tisoče odpustili, v prvi vrsti tiste, ki so s kmetov doma. Kakor po rudnikih, tako tudi po tovarnah ni več veliko prostora za nov tok delavstva z dežele, posebno, ker delavske družine že same razpolagajo z novimi delavskimi močmi.

Tudi tujina je sedaj bolj kruta kot so si jo delavci predstavljali. Amerika je delavstvu takorekoč zaprta in je tudi predaleč. Nemčija ima sama delavcev veliko. Naši težko shajajo gori. Francija jih je nekaj tisoč sprejela, a imajo tudi bolj težko stališče. Slovenski kmet bo na ta način imel torej zopet več kmetskega delavstva na razpolago.

Prvo, kar naj kmet-posestnik napravi s svojim delavcem, hlapcem ali deklo, je, da ga sprejme kot domačega, ne pa le kot tujca, plačanca, na delo. Ugled kmeta pri tem ne bo trpel, ker ima kot oče večji ugled in spoštovanje kot pa le kot delodajalec. Kmetsko delavstvo pa naj se zaveda, da njegova odvisnost od gospodarja ni nikaka odvisnost, če jo primerja s službenim razmerjem kjerkoli po svetu. Služinčad naj se počuti kot doma, a tudi potrudi kot za svoje!

Nadalje bo moral slovenski kmet misliti tudi na izobrazbo svoje služinčadi. Ni dosti, da kmet bere, študira, kako izboljšati svoje gospodarstvo. Zelo prav mu bo prišla v tem oziru poučena služinčad, ki bo tudi z drugačnim veseljem pomagala, kakor pa, če je vedno zanemarjena. Kajti popolnoma napačno je mišljenje, da je za kmetsko delo le tak, ki za drugega ni. Kmetski naraščaj in tudi naraščaj služinčadi mora biti zdrav in krepek in brihten, da bo napredek vedno večji! Primerno izobrazena služinčad bo seveda tudi vse drugače spoštovana in ne bo koga sram biti hlapec ali dekla.

Ko danes prinašamo nekatere pravne določbe o kmetem delavstvu, smo izpregovorili tudi teh par besed z najboljšim namenom, da bi naše kmetske hiše bile obvarovane vseh brezplodnih preprirov med gospodarji in služinčadjo in bi vladalo lepo nekdanje obojestransko dobro razmerje, pa bo vprašanje kmetskega delavstva samoposebi rešeno.

Zavarovanje delavcev pri kmetijskih strojih.

V naši državi imamo splošni zakon o zavarovanju delavcev proti nezgodam. Gotovo je ta zakon zelo upravičen, ker mnogi delavci delajo pravzaprav v neprestani življenjski nevarnosti in se tudi nesreče res prav pogosto

zgodijo. Če pa delavec svoje življenje pri delu v nevarnost postavlja, je pa pravilno, če je za slučaj nezgode zavarovan.

Kmetsko delavstvo pri svojem delu ni izpostavljeno življenjski nevarnosti, nasprotno, večinoma dela na prostem, v zdravem zraku. Zato tudi ta zakon o zavarovanju delavcev izvzema v § 6 kmetske delavce in posle. To zavarovanje bi bilo res nepotrebno breme za kmeta in za služinčad.

Pač pa ta zakon zahteva zavarovanje kmetskega delavstva, ki je pri kmetskih strojih, kjer se pa lahko zgodi nesreča in se tudi res velikokrat zgodi in je včasih nesrečnež celo življenje pohabljen in ni več za delo. Zavarovanje v tem oziru je obstajalo že tudi pred vojno.

Predpisi zakona o tem zavarovanju pa so nepopolni in niso bili sprejemljivi. Kajti življenjske in delavne razmere so na kmetih drugačne kot v tovarnah in pri obratih. Zato je bilo nesmiselno poimensko zavarovanje posameznih. Osrednji urad za zavarovanje delavcev je zato odredil, da se pri takih strojih zavarujeta dve osebi za vsako konjsko silo. Tudi ta zahteva je še precej visoka. V začetku meseca maja je posebna komisija predložila zahteve kmetovalcev in zdaj osrednji urad za zavarovanje delavcev o tem razpravlja.

Po tem zavarovanju bi bili zavarovani vsi, ki so pri stroju zaposleni, tudi lastnik stroja, njegovi domači ali posli. Ko bo osrednji urad svojo razpravo končal, bomo o njej še poročali.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Radičevci pa znajo! Take stranke, kot so radičevci, ni na celem božjem svetu. Ne samo, da so se čez noč prelevili iz republikancev v najhujše monarhiste, ki so preje zagovarjali ločitev od Srbov, pa so zdaj zato bolj srbski kot Srbi sami, so še druge stvari, ki so samo pri Radiču in njegovi stranki mogoče. Tako so — ne se smejeti — radičevski ministri glasovali samim sebi za nezaupnico. Tako je tudi Radič na svojih dveh shodih o binokostnih praznikih govoril — zoper radičevskega ministra dr. Nikiča, da je črv v vladi. In končno so zdaj radičevci glasovali zoper svoj lasten predlog v zadevi korupcije. Ali je kaj takega pri umnih ljudeh mogoče? In radičevci upajo, da se jim bo slovenski narod zaupal na milost in nemilost? Ali mislijo radičevci, da je slovenski narod slep? Dovolj so varali Hrvate. Posrečilo se jim je, varati nekaj časa tudi Srbe — Pašič to bridko obzaluje — ali zastoj bodo poskušali varati Slovence, zastoj!

Pucelj je najboljši minister! V Sremu so bile pretekle dni grozne poplave, ki so naredile veliko škode. Posla nec Aleksič je predlagal nujno odpomoč. Toda zdaj so zoper ministra Pucelja glasovali tudi radikali in njegovi hrvaški pajdaši radičevci in minister Pucelj je propadel. Če bi imel kaj manire, bi moral odstopiti. Izrezal ga je ministrski predsednik, češ, da ga radikali in radičevci niso prav razumeli, ker je govoril slovenski.

Srbi in Hrvati po izjavi ministrskega predsednika ne razumejo dobro slovenski, a ista vlada zahteva od najpriprostejšega Slovenca, da mora razumeti srbohrvaško in znati celo cirilico, ker imamo vse državne tiskovine in prihajajo vsi državni spisi v tem jeziku in večinoma tudi

Ob izbruhu vojne sta odšla Joža in Franc takoj na fronto.

Starejši Joža je izginil kmalu nekje v Galiciji. Franc je bil enkrat na dopustu z zlato kolajno, a kmalu za tem nas je presenetilo obvestilo, da je padel. Koncem leta 1916 je moral k vojakom najmlajši Linče. Precej težko je bil ranjen v nogo na Italijanskem in je prišel v bolnico kake dve uri proč od te župnije.

Videli smo vsak teden po dvakrat, kako je stopala sključenega hrbta stara Gačnica proti mestu s polno košarico v roki.

Lipče je bil dolgo po raznih bolnicah. Ozdravil je popolno in tako enkrat v aprilu 1918 se je vrnil k materi na dopust.

Sosedji, ki so videli ter opazovali večkrat Gačnico v družbi najmlajšega, so mi pravili, da so jih ganili prizori ljubeznjivosti matere do preostalega edinca do solz.

Po tednih dopusta bi bil moral Lipče nazaj k vojakom; a mati ga ni pustila, češ, saj so tudi drugi doma preko dopusta in niti na fronti niso bili.

Lepega dne se je oglašil pri Gačnici orožniški stražmojster z opominom, naj se vrne sinko prostovoljno k kadru, da ne bo imel sitnosti.

Na ta poziv mu je napekla mati popotnico; a slovo je bilo tako bridko in dolgotrajno, da je ostal Lipče mesto da bi šel k vojakom — doma!

Prikazal se je po tednih stražmojster v drugič na Gačnikovini z resnejšim opominom: Lipče naj se poslovi takoj, sicer bo prišel ponj eden od najbolj strogih orožnikov!

Zopet se je pekla popotnica za komaj nekaj preko 20 let starega Lipčeta, a v cesarsko kasarno ga ni bilo.

Na materino prigovarjanje se je odpravil za 14 dni k teti na seneno košnjo.

Zandarji so iztikali odslej vsak drugi dan po Gačnikovini in iskali Lipčeta, o katerem je trdila mati Helena, da ga ni in ni, naj poprašujejo za njim po mestu, kamor je odpotoval.

Lipče se je vrnil od tete. Mati mu je zopet napekla popotnico in tokrat sta sklenila oba resno, da se vrne dru, go jutro k vojakom, kamor mora in bo itak kmalu konec vojske.

Zgodaj zjutraj je napolnila mati Lipčeta nahrbtnik s popotnico, zbudila sinka in mu pripravila zajutrek.

Med zajuterkovanjem je padel materi pogled skozi okno in vzkliknila je začudeno:

»Oh, ti moj Bog, kaj takega ne pomnim! Glej, Lipče, naša sivka se je odvezala in se pase s hlastno naglico po Požegovih detelji!«

Lipče je odložil žlico in hitel ven, da obrne kravo v hlev.

Ko se je približal sivki, mu je udaril izza oglavice na uho osorni:

»Stoj!«

Ozrla sta se on in žival. Na kakih 30 korakov se blesketal v vzhajajočem solncu — bajonet!

Sivka se je ustrašila pogleda na zgodnjega oboroženega tujca, zabezgala naprej po detelji in Lipče jo je ubral za njo.

Butnila sta mu v hrbet še dva rezka: »Stoj!«

Klicem na stoj je sledil strel. Lipče se je opotekel, padel z obrazom po njivi. Sivka je postala, se ozrla in zamukala zate.

Poceni užitek

Vaš je: umivajte se z »Elsa mila!« Poznavalci pravijo: Fellerjeva Elsa-mila so od vsega dobrega najboljše! Ta mila zdravja in lepote niso samo toaletna mila, prijetno dišeča

v cirilski pisavi. Smo pač Slovenci drugačne brihtne glavičice, kakor pa srbski in hrvaški ministri in poslanci!

Radikali bi radi pozornost, ki je nastala zavoljo njihovih umazanih zadev, posebno vsled Rade Pašiča, obrnili na drugo stran, pa so vložili interpelacijo zoper Kumanudija, ki je iz Davidovičeve stranke, in pravijo, da bodo ponovili ono žlobudranje zoper dr. Korošca, ki so ga nasprotni listi že nekaj let bili polni, a vendar niso mogli ničesar dokazati. Na ljubljanskem shodu so dobili radikali odgovor, ki so ga zaslužili.

Novo stranko so ustanovili madžaroni v Prekmurju. Ker se bo nova stranka potegovala za graščake-Madžare, bo imela dosti denarja in malo ljudi, ki pa bodo plačani.

Komisija za preiskavo korupcijskih afer je izvoljena, pa so vsi z njo nezadovoljni. Sedanja vlada ima v njej 13 zastopnikov, med temi je 9 radikalov, opozicija pa 8 članov. Torej bodo radikali sodili samega sebe, potem že lahko vemo, kako bo ta »sodba« izpadla.

V DRUGIH DRŽAVAH.

V svetovni politiki je najzanimivejša novica, da je prenehala vojna v Maroku. Abd el Krim, znani poveljnik turških čet, se je udal. Francozi in Španci so ujeli njega in njegovo družino in ga odpeljali na Francosko. Zajeli so tudi velik plen topov, pušk in streljiva. Zdaj bodo poskušali s tamkajšnjimi turškimi rodovi v miru živeti. V sveti deželi, kjer so bili boji najhujši, so proglasili samostojno libanonsko republiko. Prvi predsednik nove države v sveti deželi se imenuje Debbaš.

Na Poljskem so se razmere sicer malo ustalile, vendar ima Pilsudski še dosti dela, da bo napravil red. Sedanja papež dobro pozna razmere na Poljskem, ker je bil v Varšavi dolgo časa papežev odposlanec, je poslal Pilsudskemu svoj blagoslov, želeč mu božje pomoči pri težkem delu za blagor Poljske.

Na Rumunskem so volitve končane. Sedanja vlada je bila preje v manjšini, sedaj pa ima 280 poslancev, vsi nasprotniki pa 104 poslance. Socijalisti in komunisti nimajo nobenega. Na Rumunskem je tako, da tisti, ki je na vladi, zmaga za tisto število poslancev, katero hoče. Torej je tam volilne svobode za orehovo lupino.

Italijani hočejo popolnoma poitalijančiti vse Slovane in Nemce, ki so po vojni prišli pod italijansko oblast. Zdaj je italijanska vlada izdala poseben ukaz, ki prepoveduje organizirati slovensko mladino in zagrozila z zaporom vsem, ki bodo to poskušali. Na podlagi tega ukaza so pričeli preganjati slovenska društva. Odpornost primorskih Slovencev ja pa tolika, da se za enkrat še ni bati kaj hujšega. Toda naša država v tem oziru zelo pozablja na svoje dolžnosti. Ko pride zdaj v skupščini v razgovor nova pogodba z Italijo, sklenjena v Nettunu, bo znova potrebno pozvati vlado, naj se vendar potegne za Slovane.

Na grško-bolgarski meji so se zopet spoprijeli grški vojaki in bolgarski komitaši. En grški vojak je ubit in en komitaš. Več pa je ranjenih. Na tej meji so vedno taki spopadi, ki imajo politično ozadje.

Razorožitvena konferenca je prešla — brez uspeha! Pričakovati je bilo to. Saj ni iskrenosti med državami, da bi se to važno vprašanje moglo ugodno rešiti.

Kaj je novega?

»Martinišče« v Murški Soboti. Ravno v času, ko vlada po celem Prekmurju veliko zanimanje za loterijo, ki jo priredi »Martinišče«, se nam zdi primerno, da najširšim plastem slovenskega naroda predstavimo to mogočno idejo, ki je podžgala vse naše prekmursko ljudstvo, in da ga povabimo na sodelovanje pri uresničenju te ideje. — Kaj misli biti »Martinišče«? Katoliški dijaški zavod, ki bo nudil streho vsem, ki so potrebni pomoči in prave vzgoje.

Zandar, ki je bil odvezal kravo, da bi izvalil Lipčeta iz skrivališča, se je obrnil na peti in odrzel v vas po župana.

Sivka se je vrnila pred hlev sama, mukala pred vrati in vzdramila mater Heleno, da je pogledala proti durim, skozi katera bi naj vstopil njen Lipče.

Sinka ni bilo. Sivka je mukala in mati je hitela pogledat, kje bi se bil zamudil njen edinec.

Krava je gledala žalostno izpred hleva, mati je iskala z očmi zastoj otroka . . .

Tudi njeni glasni klici so se porazgubili brez odgovora . . .

Mati se je napotila za rosno sledjo po sosedovem deteljišču. Po sredini njive se je poznala gaz sivke, zraven te šlovske stopinje, ki so se izgubljale pod obronkom.

Helena je postala na vrhu, kjer jej je padlo oko na Lipčeta, ki je ležal vznak na obrazu.

Hlasnila je k sinku, se spustila na kolena in ga obrnila v krilo . . .

Obraz otrokov smrtnobled, usta odprta ter krvava, oči nekleno onemele in na prsih odprtina, iz katere se je še spuščala v bolj počasnih curkih kri preko prs v materino krilo . . .

Helena ni čula strela, ni videla orožnika in v njenem krilu je otrpljeval in ledenel radi smrtne prsne rane njen edinec — Lipče . . .

Sivka ga je z rogom — — — Nel Padel je pri teku in se nabodel — — — Ta misel jo je prešinjala, ko mu je odpenjala srajco in tipala po okrvavljenih prsih. Ena luknjica na hrbtu in njen izhod iz sinovega telesa na prsih . . . To je strel!

in močno se peneča, toaletna mila, temveč imajo v sebi tudi še medicinsko preizkušene in dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in različnim nečistostim kože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se pet vrst Elsa mil: Elsa lilijino mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa bo-

nič novega ne povemo, da je Prekmurje revna dežela. Velikanska večina prekmurskih kmetov ima le toliko svojega, da s precejšnjo težavo preživi svojo družino. Za to, da bi dal svojega otroka v šolo, mu že ne preostaje sredstev. In tako mora marsikateri otrok, ki bi lahko postal po svojih umskih zmožnostih enkrat dijaški učitelj svojega naroda, ostati doma pri plugu in mora tam pokopati svoje zmožnosti. Ta revščina se je pokazala takoj ob otvoritvi gimnazije v Murški Soboti. Vsak pa je tudi spoznal, da je nam potreben dijaški zavod, kateri tudi revnim pomore do tega, da postanejo duševni delavci naroda. In tako se je vzbudila misel na zidanje »Martinišča«. »Martinišče« pa ni namenjeno samo za to, da bi dalo našim revnim dijakom streho in hrano. Ima še drug cilj, ki je ravno tako važen, kot ta, ki smo ga omenili. Podati hoče svojim gojencem dobro krščansko vzgojo. Vzgojevalen zavod v M. Soboti je neobhodno potreben. Gimnazija se trudi, da poda v prvi vrsti izobrazbo duha, na vzgojo srca pa ne gleda. In ta se tudi na kak drugačen način ne da nadomestiti. Mestno življenje je ne bo podalo, ker je samo nima. Deloma bi jo lahko podale katoliške organizacije. A teh ni. In tako za naše dijake ni druge pomoči, ko da dobijo zavod, ki jim bo dajal ne le telesne hrane, temveč tudi duhovne. — Prekmurje potrebuje dobro vzgojenih duševnih voditeljev, zato mu je tudi potreben zavod, ki mu jih vzgoji. Samo si ga v kratkem času ne more postaviti, ker se zahtevajo prevelike žrtve, ki jih v svoji revščini ne more prenesti. Kar se je dalo storiti, se je že storilo; vsak je sodeloval in sodeluje pri postavitvi, v kolikor mu to gospodarske razmere dopuščajo. Ker to ni dovolj, se obračamo na vse slovenske brate, ki so sicer bili od nas ločeni, a sedaj so z nami eno. Vse nas družijo ena domovina, mati Slovenija, ter ena država, Jugoslavija. »Martinišče« ne bo le last Prekmurja, temveč bo v ponos celemu katol. slovenskemu narodu. In tudi strehe ne bo dajalo le našim prekmurskim sinovom, temveč dobijo v njem zatočišče tudi drugi. — Pomagajte nam! Ne prosimo pomoči popolnoma brezplačno. Prosimo vas le, da posegnete po srečkah

Možno je, da so nekatera mila dobra. Boljše, kakor Schicht-ovo ni niti eno.

Najboljše je edino:

Schichtovo milo

znamka „Jelen“.

Kupujte le najboljše milo! Pri uporabi se izkaže, da je najcenejše.

Bodite previdni, ako vam ponujajo druga mila kot „ravno tako dobra, kakor Schicht-ovo.“

Za najboljšo kakovost jamčita le ime SCHICHT in znamka „JELEN“.

Kedo in zakaj bi se bil lotil Lipčeta z orožjem? Ta negotovost je pretresala mater, ko se je ozrla na kvišku in ugledala pred seboj župana in še dva moža iz vasi. Zandar je pokazal na Heleno in sina, se obrnil in izginil za obronkom . . .

Mati v naročju z mrtvim edincem — — — Pred njo trije znani obrazi — — — A kedro bi naj začel prvi z besedo pri tako presunljivem prizoru!

Mati je zrla onemela v znanec, iz sinovih prsi je curknila počasi kri v njeno krilo . . .

Župan je bruhal tresočega glasu pojasnilo, da je bil ustreljen Lipče od žandarja kot neposlušen dezertter.

Helena je slišala te besede, a kako bi jih naj razumela, ker je poslala sinka sama za kravo, mu pripravila popotnico za odhod in ustrelili so jej ga kot razbojnika tik rojstnega doma . . .

Izgubo dveh sinov je prebolela v nepopisni, tihi žalosti; a odkritje vzroka usmrtitve njenega najmlajšega in še edinega jej je ustavila trenutno kri, da ji je usahnila na mah na obrazu rdečica, levica je izpustila sinkovo glavo, desnica se je oprijela detelje, ki se je izpulila pod bolestnim prijemom in Helena je omahnila na hrbet brez krika!

V materinem krilu truplo in kri mrtvega sina. Nezavestna mati v jutranji rosi, ob obeh žrtvah medvojne krutosti tri osebe, ki bi naj pomagale, a ne morejo . . .

Ustreljenega Lipčeta so odnesli v mrtvašnico. Heleno so položili doma na postelj in poklicali sosede, naj jo vzdrami k zavesti.

Drugi dan po tem dogodku je prišla sodna komisija v spremstvu 11 žandarjev, ki je še raztelesila Lipčeta, da

raksovo milo, Elsa milo za britje, Elsa katransko ali Šampon-milo. Za poizkušnjo pet kosov Elsa mila že obenem z zavojnino in poštino za 52 din. proti vnaprej poslanem denarju. Po povzetju za 10 din. več (za poštino). Naročila upraviiti lekarnarju Eugen V. Feller-ju v Stubici Donjoj, Elsatrg 341, Hrvatska.

naše loterije. Ko pomagate s kupovanjem srečk različnih drugih loterijskih kart postavljati katoliške domove, orlovski Štadion, kupovati zvonove, orglje itd., pomagajte postaviti tudi naše »Martinišče«! Vaša pomoč ne bo pozabljena. Razen tega pa se naša loterija tudi z ozirom na materielno stran ne da zaničevati. Za vsakega kupca srečk nudi upanje, da mu prinese kak dobiček. Dobitkov je precej in če število teh primerjamo s številom dobitkov pri drugih loterijah, je število celo zelo veliko. Na 50.000 srečk pade 670 dobitkov, med katerimi bo tudi večje število predmetov, ki so za gospodarstvo potrebni. Prvi trije dobitki: avtomobil, kolo, šivalni stroj, pa so naravnost dragoceni. — Posegajte po naših srečkah! Cena je zelo nizka: 5 dinarjev komad. Dobijo se pri: Ravnateljstvu »Martinišča« v Murški Soboti. Zrebanje bo dne 14. novembra. Kdor išče, najde; kdor čaka, dočaka; kdor kupi, dobi. Pomagajte, obenem pa ne bežite pred srečo, ki vas čaka, ako kupite naše srečke!

Osebnodohodnina v Ameriki in pri nas. Ljubljanski »Narodni dnevnik«, ki lomi ob vsaki priliki kopje za poljedelskega ministra g. Puelja, je prinesel to-le primero med plačevanjem dohodnine v Ameriki in pri nas: V Ameriki bodo v kratkem davki zopet znižani. V zvezi s tem pa se bo tudi povečal davčni eksistenčni minimum. Dosedaj je v Ameriki plačeval davek samo tisti, ki je imel 2500 dolarjev letnih dohodkov. Če je bil poročen in imel otroke, potem se je ta svota za vsakega otroka povečala za 400 dolarjev. Od sedaj naprej pa bo plačeval davek samo tisti, ki ima najmanj 3500 dolarjev (ali 167.000 din.) letnih dohodkov. Šele oni srečni ljudje, ki imajo višje letne dohodke in so brez otrok, plačajo poldrug odstotek svojih dohodkov davka. Ni naša država tako bogata, kakor Amerika in zato tudi ni pričakovati, da bi bile pri nas državne potrebe krite pri tako nizkem obdavčenju kot v Ameriki. Ampak, kakor je pri nas privit davčni vijak, to presega vse meje. Ravnokar je predložen skupščini novi zakonski davčni osnutek. Po tem načrtu mora plačevati dohodnino vsak, ki ima letno najmanj 3600 dinarjev dohodkov. Ali z drugimi besedami: kdor ima 300 dinarjev mesečnih dohodkov, plača že dohodnino. Vsi pa vemo, da niti umetnik v stradanju ne more izhajati s 300 dinarji mesečno. Saj se mnogi poslanci celo pritožujejo, da so dnevnice po 300 dinarjev prenizke. In taki reveži, ki ne zaslužijo niti za kruh, naj plačujejo davek! Je to taka nezasišlanost, da bi jo morali vsi poslanci brez vsake debate odkloniti. Značilno za naše razmere pa je, da bi tudi taka nezasišlanost mogla postati zakon!

Smrt naših dveh uglednih mož. Umril je dne 26. maja v Št. Petru pri Mariboru g. Anton Flucher, bivši župan, dolgoletni občinski odbornik in član krajnega šolskega sveta, 73 let star. Rajni je nad 20 let potrpežljivo prenašal bolezen na nogah, ki je tudi povzročila njegovo smrt. — V občini Vosek pri Mariboru je umrl dne 20. majnika znani obmejni rodoljub Franc Rajšp. Pokojni je bil premožen ter spoštovan posestnik, več let župan in svetovalec v občini Vosek. Dosegel je starost 76 let in bil priljubljen radi darežljivosti in dobrotnosti pri vseh domačih občanih in sosedih. Pogreb blagopokojnega je bil veličasten in je dokazal pokojnikovo priljubljenost. Bodi mu lahka, obmejna zemlja slovenska!

Velikanska vremenska nezgoda v Novem Sadu. Ponoči dne 25. majnika je v Novem Sadu in okolici divjalo strahovito neurje. Vihar je pokončal mnogo poljedelskih posevkov. Porušil je več hiš in podrl zlasti mnogo brzjavnih ter telefonskih drogov. Dolina Kamenice je bila povsem poplavljen. Povodenj je zahtevala tudi devet človeških žrtev ter je povzročila večmilijonsko škodo. Mesto Novi Sad samo je bilo radi neurja tekom ene ure poplavljen. Prebivalci so morali reševati najpotrebnejše stvari iz kleti in pritličnih stanovanj. Rešilno delo sta vodili policija in požarna bramba. Toda vse varnostne odredbe so bile brezuspešne, ker je trajal neprestano strahovit nalliv, kakor da bi se bil oblak utrgal. V Jakšičevi in Nikolajevski ulici je stala voda pol metra visoko. Ves promet

bi dognala ter zabeležila, ga je li dobro pogodil žandar samo radi tega, ker je hotel obrniti na materin vzklik kravo in nato odpotovati nazaj, kjer je že krvavel.

Raztelesenega Lipčeta so položili v nepobarvano krsto v mrtvašnici; doma na Gačnikovini so preoblačile sosede za mrtvaški oder Heleno, ki je prebolela smrt Jožeta in Franca, a uboj najmlajšega Lipčeta tik doma na sosedovi njivi je stisnil njeno materino srce za vedno — — —

Pogreb obeh vojnih žrtev — matere in njenega najmlajšega — je bilo veličastno spremstvo domačih in sosednih mater, ki so klicale glasno z neba maščevanje nad državo, ki jim je ugrabila sinove ter može, a sedaj že sega s Kajnovo roko celo po materah!

Tako je torej prišla slika priproste kmetske matere Helene Gačnik na marmornato ploščo vojnih žrtev.

Vsakdo mi bo priznal, da je zaslužila ta mati odlikovanje, da oznanja materino medvojno ljubezen poznim rodovom v družbi treh slovenskih sinov: Jožeta, Franca in Lipčeta.

Kmetski dnevi

13., 14. in 15. avgusta
v Mariboru.

Poceni užitek

Vaš je: umivajte se z »Elsa mila!« Poznavalci pravijo: Fellerjeva Elsa-mila so od vsega dobrega najboljše! Ta mila zdravja in lepote niso samo toaletna mila, prijetno dišeča

v cirilski pisavi. Smo pač Slovenci drugačne brihtne glavičice, kakor pa srbski in hrvaški ministri in poslanci!

Radikali bi radi pozornost, ki je nastala zavoljo njihovih umazanih zadev, posebno vsled Rade Pašiča, obrnili na drugo stran, pa so vložili interpelacijo zoper Kumanudija, ki je iz Davidovičeve stranke, in pravijo, da bodo ponovili ono žlobudranje zoper dr. Korošca, ki so ga nasprotni listi že nekaj let bili polni, a vendar niso mogli ničesar dokazati. Na ljubljanskem shodu so dobili radikali odgovor, ki so ga zaslužili.

Novo stranko so ustanovili madžaroni v Prekmurju. Ker se bo nova stranka potegovala za graščake-Madžare, bo imela dosti denarja in malo ljudi, ki pa bodo plačani.

Komisija za preiskavo korupcijskih afer je izvoljena, pa so vsi z njo nezadovoljni. Sedanja vlada ima v njej 13 zastopnikov, med temi je 9 radikalov, opozicija pa 8 članov. Torej bodo radikali sodili samega sebe, potem že lahko vemo, kako bo ta »sodba« izpadla.

V DRUGIH DRŽAVAH.

V svetovni politiki je najzanimivejša novica, da je prenehala vojna v Maroku. Abd el Krim, znani poveljnik turških čet, se je udal. Francozi in Španci so ujeli njega in njegovo družino in ga odpeljali na Francosko. Zajeli so tudi velik plen topov, pušk in streljiva. Zdaj bodo poskušali s tamkajšnjimi turškimi rodovi v miru živeti. V sveti deželi, kjer so bili boji najhujši, so proglasili samostojno libanonsko republiko. Prvi predsednik nove države v sveti deželi se imenuje Debbaš.

Na Poljskem so se razmere sicer malo ustalile, vendar ima Pilsudski še dosti dela, da bo napravil red. Sedanja papež dobro pozna razmere na Poljskem, ker je bil v Varšavi dolgo časa papežev odposlanec, je poslal Pilsudskemu svoj blagoslov, želeč mu božje pomoči pri težkem delu za blagor Poljske.

Na Rumunskem so volitve končane. Sedanja vlada je bila preje v manjšini, sedaj pa ima 280 poslancev, vsi nasprotniki pa 104 poslance. Socijalisti in komunisti nimajo nobenega. Na Rumunskem je tako, da tisti, ki je na vladi, zmaga za tisto število poslancev, katero hoče. Torej je tam volilne svobode za orehovo lupino.

Italijani hočejo popolnoma poitalijančiti vse Slovane in Nemce, ki so po vojni prišli pod italijansko oblast. Zdaj je italijanska vlada izdala poseben ukaz, ki prepoveduje organizirati slovensko mladino in zagrozila z zaporom vsem, ki bodo to poskušali. Na podlagi tega ukaza so pričeli preganjati slovenska društva. Odpornost primorskih Slovencev ja pa tolika, da se za enkrat še ni bati kaj hujšega. Toda naša država v tem oziru zelo pozablja na svoje dolžnosti. Ko pride zdaj v skupščini v razgovor nova pogodba z Italijo, sklenjena v Nettunu, bo znova potrebno pozvati vlado, naj se vendar potegne za Slovane.

Na grško-bolgarski meji so se zopet spoprijeli grški vojaki in bolgarski komitaši. En grški vojak je ubit in en komitaš. Več pa je ranjenih. Na tej meji so vedno taki spopadi, ki imajo politično ozadje.

Razorožitvena konferenca je prešla — brez uspeha! Pričakovati je bilo to. Saj ni iskrenosti med državami, da bi se to važno vprašanje moglo ugodno rešiti.

Kaj je novega?

»Martinišče« v Murški Soboti. Ravno v času, ko vlada po celem Prekmurju veliko zanimanje za loterijo, ki jo priredi »Martinišče«, se nam zdi primerno, da najširšim plastem slovenskega naroda predstavimo to mogočno idejo, ki je podžgala vse naše prekmursko ljudstvo, in da ga povabimo na sodelovanje pri uresničenju te ideje. — Kaj misli biti »Martinišče«? Katoliški dijaški zavod, ki bo nudil streho vsem, ki so potrebni pomoči in prave vzgoje.

Zandar, ki je bil odvezal kravo, da bi izvabil Lipčeta iz skrivališča, se je obrnil na peti in odrzel v vas po župana.

Sivka se je vrnila pred hlev sama, mukala pred vrati in vzdramila mater Heleno, da je pogledala proti durim, skozi katera bi naj vstopil njen Lipče.

Sinka ni bilo. Sivka je mukala in mati je hitela pogledat, kje bi se bil zamudil njen edinec.

Krava je gledala žalostno izpred hleva, mati je iskala z očmi zastoj otroka . . .

Tudi njeni glasni klici so se porazgubili brez odgovora . . .

Mati se je napolnila za rosno sledjo po sosedovem deteljišču. Po sredini njive se je poznala gaz sivke, zraven te šlovske stopinje, ki so se izgubljale pod obronkom.

Helena je postala na vrhu, kjer jej je padlo oko na Lipčeta, ki je ležal vznak na obrazu.

Hlasnila je k sinku, se spustila na kolena in ga obrnila v krilo . . .

Obraz otrokov smrtnobled, usta odprta ter krvava, oči nekleno onemele in na prsih odprtina, iz katere se je še spuščala v bolj počasnih curkih kri preko prs v materino krilo . . .

Helena ni čula strela, ni videla orožnika in v njenem krilu je otrpljeval in ledenel radi smrtne prsne rane njen edinec — Lipče . . .

Sivka ga je z rogom — — — Nel Padel je pri teku in se nabodel — — — Ta misel jo je prešinjala, ko mu je odpenjala srajco in tipala po okrvavljenih prsih. Ena luknjica na hrbtu in njen izhod iz sinovega telesa na prsih . . . To je strel!

in močno se peneča, toaletna mila, temveč imajo v sebi tudi še medicinsko preizkušene in dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in različnim nečistostim kože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se pet vrst Elsa mil: Elsa lilijino mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa bo-

nič novega ne povemo, da je Prekmurje revna dežela. Velikanska večina prekmurskih kmetov ima le toliko svojega, da s precejšnjo težavo preživi svojo družino. Za to, da bi dal svojega otroka v šolo, mu že ne preostane sredstev. In tako mora marsikateri otrok, ki bi lahko postal po svojih umskih zmožnostih enkrat dijaški učitelj svojega naroda, ostati doma pri plugu in mora tam pokopati svoje zmožnosti. Ta revščina se je pokazala takoj ob otvoritvi gimnazije v Murški Soboti. Vsak pa je tudi spoznal, da je nam potreben dijaški zavod, kateri tudi revnim pomore do tega, da postanejo duševni delavci naroda. In tako se je vzbudila misel na zidanje »Martinišča«. »Martinišče« pa ni namenjeno samo za to, da bi dalo našim revnim dijakom streho in hrano. Ima še drug cilj, ki je ravno tako važen, kot ta, ki smo ga omenili. Podati hoče svojim gojencem dobro krščansko vzgojo. Vzgojevalen zavod v M. Soboti je neobhodno potreben. Gimnazija se trudi, da poda v prvi vrsti izobrazbo duha, na vzgojo srca pa ne gleda. In ta se tudi na kak drugačen način ne da nadomestiti. Mestno življenje je ne bo podalo, ker je samo nima. Deloma bi jo lahko podale katoliške organizacije. A teh ni. In tako za naše dijake ni druge pomoči, ko da dobijo zavod, ki jim bo dajal ne le telesne hrane, temveč tudi duhovne. — Prekmurje potrebuje dobro vzgojenih duševnih voditeljev, zato mu je tudi potreben zavod, ki mu jih vzgoji. Samo si ga v kratkem času ne more postaviti, ker se zahtevajo prevelike žrtve, ki jih v svoji revščini ne more prenesti. Kar se je dalo storiti, se je že storilo; vsak je sodeloval in sodeluje pri postavitvi, v kolikor mu to gospodarske razmere dopuščajo. Ker to ni dovolj, se obračamo na vse slovenske brate, ki so sicer bili od nas ločeni, a sedaj so z nami eno. Vse nas družijo ena domovina, mati Slovenija, ter ena država, Jugoslavija. »Martinišče« ne bo le last Prekmurja, temveč bo v ponos celemu katol. slovenskemu narodu. In tudi strehe ne bo dajalo le našim prekmurskim sinovom, temveč dobijo v njem zatočišče tudi drugi. — Pomagajte nam! Ne prosimo pomoči popolnoma brezplačno. Prosimo vas le, da posegnete po srečkah

Možno je, da so nekatera mila dobra. Boljše, kakor Schicht-ovo ni niti eno.

Najboljše je edino:

Schichtovo milo

znamka „Jelen“.

Kupujte le najboljše milo! Pri uporabi se izkaže, da je najcenejše.

Bodite previdni, ako vam ponujajo druga mila kot „ravno tako dobra, kakor Schicht-ovo.“

Za najboljšjo kakovost jamčita le ime SCHICHT in znamka „JELEN“.

Kedo in zakaj bi se bil lotil Lipčeta z orožjem? Ta negotovost je pretresala mater, ko se je ozrla na kvišku in ugledala pred seboj župana in še dva moža iz vasi. Zandar je pokazal na Heleno in sina, se obrnil in izginil za obronkom . . .

Mati v naročju z mrtvim edincem — — — Pred njo trije znani obrazi — — — A kedro bi naj začel prvi z besedo pri tako presunljivem prizoru!

Mati je zrla onemela v znanec, iz sinovih prsi je curljala počasi kri v njeno krilo . . .

Župan je bruhal tresočega glasu pojasnilo, da je bil ustreljen Lipče od žandarja kot neposlušen dezertter.

Helena je slišala te besede, a kako bi jih naj razumela, ker je poslala sinka sama za kravo, mu pripravila popotnico za odhod in ustrelili so jej ga kot razbojnika tik rojstnega doma . . .

Izgubo dveh sinov je prebolela v nepopisni, tihi žalosti; a odkritje vzroka usmrtitve njenega najmlajšega in še edinega jej je ustavila trenutno kri, da ji je usahnila na mah na obrazu rdečica, levica je izpustila sinkovo glavo, desnica se je oprijela detelje, ki se je izpulila pod bolestnim prijemom in Helena je omahnila na hrbet brez krika!

V materinem krilu truplo in kri mrtvega sina. Nezavestna mati v jutranji rosi, ob obeh žrtvah medvojne krutosti tri osebe, ki bi naj pomagale, a ne morejo . . .

Ustreljenega Lipčeta so odnesli v mrtvašnico. Heleno so položili doma na postelj in poklicali sosede, naj jo vzdrami k zavesti.

Drugi dan po tem dogodku je prišla sodna komisija v spremstvu 11 žandarjev, ki je še raztelesila Lipčeta, da

raksovo milo, Elsa milo za britje, Elsa katransko ali Šampon-milo. Za poizkušnjo pet kosov Elsa mila že obenem z zavojnino in poštino za 52 din. proti vnaprej poslanem denarju. Po povzetju za 10 din. več (za poštino). Naročila upraviiti lekarnarju Eugen V. Feller-ju v Stubici Donjoj, Elsatrg 341, Hrvatska.

naše loterije. Ko pomagate s kupovanjem srečk različnih drugih loterijskih kart postavljati katoliške domove, orlovski Štadion, kupovati zvonove, orglje itd., pomagajte postaviti tudi naše »Martinišče«! Vaša pomoč ne bo pozabljena. Razen tega pa se naša loterija tudi z ozirom na materielno stran ne da zaničevati. Za vsakega kupca srečk nudi upanje, da mu prinese kak dobiček. Dobitkov je precej in če število teh primerjamo s številom dobitkov pri drugih loterijah, je število celo zelo veliko. Na 50.000 srečk pade 670 dobitkov, med katerimi bo tudi večje število predmetov, ki so za gospodarstvo potrebni. Prvi trije dobitki: avtomobil, kolo, šivalni stroj, pa so naravnost dragoceni. — Posegajte po naših srečkah! Cena je zelo nizka: 5 dinarjev komad. Dobijo se pri: Ravnateljstvu »Martinišča« v Murški Soboti. Zrebanje bo dne 14. novembra. Kdor išče, najde; kdor čaka, dočaka; kdor kupi, dobi. Pomagajte, obenem pa ne bežite pred srečo, ki vas čaka, ako kupite naše srečke!

Osebná dohodnina v Ameriki in pri nas. Ljubljanski »Narodni dnevnik«, ki lomi ob vsaki priliki kopje za poljedelskega ministra g. Puelja, je prinesel to-le primerico med plačevanjem dohodnine v Ameriki in pri nas: V Ameriki bodo v kratkem davki zopet znižani. V zvezi s tem pa se bo tudi povečal davčni eksistenčni minimum. Dosedaj je v Ameriki plačeval davek samo tisti, ki je imel 2500 dolarjev letnih dohodkov. Če je bil poročen in imel otroke, potem se je ta svota za vsakega otroka povečala za 400 dolarjev. Od sedaj naprej pa bo plačeval davek samo tisti, ki ima najmanj 3500 dolarjev (ali 167.000 din.) letnih dohodkov. Šele oni srečni ljudje, ki imajo višje letne dohodke in so brez otrok, plačajo poldrug odstotek svojih dohodkov davka. Ni naša država tako bogata, kakor Amerika in zato tudi ni pričakovati, da bi bile pri nas državne potrebe krite pri tako nizkem obdavčenju kot v Ameriki. Ampak, kakor je pri nas privit davčni vijak, to presega vse meje. Ravnokar je predložen skupščini novi zakonski davčni osnutek. Po tem načrtu mora plačevati dohodnino vsak, ki ima letno najmanj 3600 dinarjev dohodkov. Ali z drugimi besedami: kdor ima 300 dinarjev mesečnih dohodkov, plača že dohodnino. Vsi pa vemo, da niti umetnik v stradanju ne more izhajati s 300 dinarji mesečno. Saj se mnogi poslanci celo pritožujejo, da so dnevnice po 300 dinarjev prenizke. In taki reveži, ki ne zaslužijo niti za kruh, naj plačujejo davek! Je to taka nezaslišanost, da bi jo morali vsi poslanci brez vsake debate odkloniti. Značilno za naše razmere pa je, da bi tudi taka nezaslišanost mogla postati zakon!

Smrt naših dveh uglednih mož. Umril je dne 26. maja v Št. Petru pri Mariboru g. Anton Flucher, bivši župan, dolgoletni občinski odbornik in član krajnega šolskega sveta, 73 let star. Rajni je nad 20 let potrpežljivo prenašal bolezen na nogah, ki je tudi povzročila njegovo smrt. — V občini Vosek pri Mariboru je umrl dne 20. majnika znani obmejni rodoljub Franc Rajšp. Pokojni je bil premožen ter spoštovan posestnik, več let župan in svetovalec v občini Vosek. Dosegel je starost 76 let in bil priljubljen radi darežljivosti in dobrotnosti pri vseh domačih občanih in sosedih. Pogreb blagopokojnega je bil veličasten in je dokazal pokojnikovo priljubljenost. Bodi mu lahka, obmejna zemlja slovenska!

Velikanska vremenska nezgoda v Novem Sadu. Ponoči dne 25. majnika je v Novem Sadu in okolici divjalo strahovito neurje. Vihar je pokončal mnogo poljedelskih posevkov. Porušil je več hiš in podrl zlasti mnogo brzojavnih ter telefonskih drogov. Dolina Kamenice je bila povsem poplavljená. Povodenj je zahtevala tudi devet človeških žrtev ter je povzročila večmilijonsko škodo. Mesto Novi Sad samo je bilo radi neurja tekom ene ure poplavljenó. Prebivalci so morali reševati najpotrebnejše stvari iz kleti in pritličnih stanovanj. Rešilno delo sta vodili policija in požarna bramba. Toda vse varnostne odredbe so bile brezuspešne, ker je trajal neprestano strahoviti naliv, kakor da bi se bil oblak utrgal. V Jakšičevi in Nikolajevski ulici je stala voda pol metra visoko. Ves promet

bi dognala ter zabeležila, ga je li dobro pogodil žandar samo radi tega, ker je hotel obrniti na materin vzklik kravo in nato odpotovati nazaj, kjer je že krvavel.

Raztelesenega Lipčeta so položili v nepobarvano krsto v mrtvašnici; doma na Gačnikovini so preoblačile sosede za mrtvaški oder Heleno, ki je prebolela smrt Jožeta in Franca, a uboj najmlajšega Lipčeta tik doma na sosedovi njivi je stisnil njeno materino srce za vedno — — —

Pogreb obeh vojnih žrtev — matere in njenega najmlajšega — je bilo veličastno spremstvo domačih in sosednih mater, ki so klicale glasno z neba maščevanje nad državo, ki jim je ugrabila sinove ter može, a sedaj že sega s Kajnovó roko celo po materah!

Tako je torej prišla slika priproste kmetske matere Helene Gačnik na marmornato ploščo vojnih žrtev.

Vsakdo mi bo priznal, da je zaslužila ta mati odlikovanje, da oznanja materino medvojno ljubezen poznim rodovom v družbi treh slovenskih sinov: Jožeta, Franca in Lipčeta.

Kmetski dnevi

13., 14. in 15. avgusta
v Mariboru.